

MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN CHİCAGO TRİBUNE MUHABİRİNE VERDİĞİ MÜLAKAT*

Mustafa Kemal Paşa'nın yüz hatlarından yaşını tahmin etmek müşküldür. Otuz yaşında, kırk yaşında tahmin edilebilir. Kumral saçlı, mavi gözlü, orta boyludur. Hâl ve tavrı nazik, şahsiyeti mültefit ve caziptir. Büyük askerî kumandanlar tipine benzemez. Zevkinde, itiyadında sadelik vardır.

Bugün kendisini ziyarete gittiğim zaman kartımı yaverine verdim.

–"Paşa Hazretleri birkaç dakika meşguldür. Şimdi sizi kabul edecektir." dedi. Yaver yanımdan ayrılarak gelişimi Paşaya haber verdi. Dönüşünden sonra beş dakika kadar bekledim. Nihayet Millî Ordular Başkumandanı bizzat odaya girdi. Teklifsiz ve tekellüfsüz oturdu.

Kemal Paşa ordunun zaferlerinden, Türklerin ulusal isteklerinden Garp devletleriyle yakında bir konferansta toplanmak isteğinde bulunduğundan söz açarak dedi ki:

–"Muzafferiyetlerimiz bizim taleplerimizi değiştirmemiştir. Evvelce istediğimiz şeylerden ne daha ziyade ne daha az şey talep ediyoruz. Misakımillimizde sebat ediyoruz."

–"Müttefiklerle müzakereye hazır mısınız?"

–"Onlarla bir arada toplanıp müzakere etmeye öteden beri hazır bulunuyoruz. Misakımillî'nin muhteviyatı bir sayfadan daha az yer tutuyor. Bütün Türk arazisinde hakiki istiklal istiyoruz. Bizim için artık kapitülasyonlar mevcut değildir. İstanbul'u, Edirne'yi ve Trakya'nın ekseriyeti Türk olan kısmını istiyoruz."

–"İstanbul'da iken beş sene için adli kapitülasyonların bırakılmasına razı olduğunuzu işitmiştim."

–"Kapitülasyonların hiçbir kısmına istisnayı kabul etmiyoruz. Adli, mali veya askerî kapitülasyonların hiçbirini tanımıyoruz."

–"Bahis, ordunun İzmir'e girişinden beri Türk askerinin ve sivillerinin harekâtına intikal etti."

–"Görüyorsunuz ki İzmir'de hiçbir katliam vaki olmadı. Münferit yağma ve katil vukuatını menetmek gayrikabildir. Bir ordu 450 kilometre yol yürüdükten sonra bir şehre girer, sonra geçtiği yerlerde kendi evlerinin yakıldığını, yağmaya uğradığını, akrabasının öldürüldüğünü gözleriyle görürse böyle bir askerî zaptetmek müşküldür. Mamafih intizamın ihlal edilmediğini görüyorsunuz. Biz intikam ve mukabelei bilmisil fikrinde değiliz. Buraya eski hesapları araştırmaya gelmedik. Bizim için mazi gömülmüştür."

İkdam Gazetesi, 20 Eylül 1922

---

* Mustafa Kemal Paşa'nın, 18 Eylül 1922'de, Chicago Tribune Muhabiri John Clayton'a İzmir'de verdiği olduğu mülakat.